

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Abonementna za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravlništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVII.

V Ljubljani, v torek, dne 7. avgusta 1934.

Štev. 88.

Podjetja ob meji

Se vedno straše že stokrat ovrženi
»argumenti«

Kakor poroča »Morgenblatt«, se opaža zopet po naših ministrskih in nekaterih banskih upravah naziranje, da treba ustanavljanje podjetij v obmejnih pokrajinah že načeloma prepovedati. Tako je hotela ustanoviti neka nemško-švicarska družba v Mariboru tvornico za izdelovanje žebčev za podkve. Ustanovna glavica družbe bi znašala 20 milijonov Din in bi njena tvornica zaposlila 500 ljudi. Prošnja družbe za koncesijo pa je bila odbita ter družbi nasvetovano, da naj ustanovi tvornico mesto v Mariboru v Karlovcu ali Zagrebu.

Kakor se iz tega poročila vidi, straši pri nas še vedno to neverjetno naziranje, da ne sme biti v obmejnih pokrajinah nobene industrije. Stokrat in stokrat je bila že razglašena vsa ničevost tega naziranja, toda nekateri ljudje so pač nepoboljšljivi in nekatere glave se ne morejo oprostiti tudi najbolj zmotnega naziranja. In tako se moramo zopet boriti proti nazoru, ki zaradi svoje absolutne neresnosti ne bi zaslužil drugega ko popoln prezir, če ne bi ta nazor pomenil nepopravljivo škodo za celo obmejno pokrajino. Kakor se vidi iz notice »Morgenblatt« bi dobil Maribor novo tvornico, ki bi zaposlila 500 ljudi, a s to tvornico ne bo nič.

Bodi tem povedano enkrat za vselej: Vsak podjetnik ustanavlja svoje podjetje tam, kjer se mu zdi, da so pogoji za njegovo pridobitnost najbolj ugodni. Ni podjetnika na svetu, ki bi ustanavljal tvornice iz strateških ozir, ker se na podlagi takšnega nesmisla sploh ne ustanavljajo tvornice. S takšnega stališča morejo nova podjetja presojati res samo čisto zakrknjeni birokrati.

Menda pa tudi nihče ne misli, da so oni, ki ustanavljajo novo podjetje, tako nepremišljeni, da ne bi videli, kaj pomeni zgraditev podjetja ob meji. Če ga kljub temu zgrade, potem pomeni to, da ves riziko obmejne lege niti zdaleka ne odtehta onih prednosti, ki jim jih nudi kraj, v katerem nameravajo zgraditi svoje podjetje. Prav tako pa je tudi jasno, da ti podjetniki niso zaljubljeni v noben kraj in da investirajo svoj denar le iz trme v gotovem kraju. Nobenega dvoma ni, da bi ti podjetniki ustanovili svoje podjetje tudi v Piškopeji, če bi bili tam pogoji za dobro uspevanje podjetja. Zato se prav nič ni treba s prisilnimi ukrepi boriti proti ustanavljanju podjetij na meji, temveč zadostuje, da se ustvari v notranjosti dežele še bolj ugodni pogoji za ta podjetja, pa se ne bo niti eno več ustanovilo na meji. Ker pa teh pogojev ni, ker drugi kraji ne morejo nuditi niti tako cenene pogonske sile, niti toliko izkušenega delavstva, niti one uprave, ki je za poslovanje potrebna, zato se ustanavlja podjetja tudi v obmejni Sloveniji.

In te pravice Slovenije si tudi ne damo vzeti in zato najodločeneje protestiramo proti sklepu, da se iz take ničevih razlogov odkloni ustanovitev nove tvornice. Še odločnejše pa protestiramo proti temu nebratskemu nasvetu, da dobi družba takoj koncesijo, če ustanovi svoje podjetje v Karlovcu ali Zagrebu. Kaj naj Slovenija kar kratkoma gospodarsko propade, če pa se ji ne pusti, da se pomaga iz svoje agrarne pasivnosti z industrijskimi izdelki? Od česa pa naj vendar Slovenija, ki je vsa obmejna pokrajina, živi, če ne bo imela razvite industrije? Izvoz lesa je propadel, izvozu sadja se delajo težave, sedaj naj bo še prepovedana industrijalizacija dežele. Od česa pa naj Slovenija živi, s čim pa naj plačuje davke? Pa ne, da bi kdo mislil, da bo pošiljal Sloveniji denar za te potrebe stric iz Amerike!

Samo čudimo se, da v obmejni pokrajini ne sme biti industrije, niso šli do zadnje konsekvence in prepovedali v obmejnih pokrajinah sploh vsako proizvodnjo. Kajti če pride sovražnik v deželo, potem se more okoristiti z vsem, kar najde

v deželi. Če je ta agrarno bogata, potem dobi hrano za svojo vojsko, če ima lepe ceste, prodira njegova vojska lažje, če ima rudnike, potem dobi sirovine za orožje itd. Skratka: po tej miselnosti bi morala biti obmejna pokrajina prava puščava, ki bi bila brez cest in potov, da bi obtičal transport sovražnika, brez hrane in živine, da bi naletela oskrba čet na težave in tako dalje. Samo po tem receptu bi se moglo pripetiti tudi naši vojski, da ne bi mogla priti hitro na mejo vsled slabih cest, da bi bila prehrana čet težavna, ker bi bile njene čete v puščavi. S puščavo se brani le tisti, ki računa s porazom, pri naši vojski pa takih računov ni. Zato tudi nima in ne more imeti mesta miselnost, ki bi najraje spremenila vse obmejne pokrajine v puščavo.

Samo to pa dejansko pomeni ona neverjetna zahteva, da se industrijska podjetja ne smejo ustanavljati v obmejnih krajih.

Kaj bo z naša sadna trgovina?

Maribor, 4. avgusta.

S kakšnimi nadami so zapuščali slovenski sadni trgovci in izvozniki me.eca februarja t. l. Beograd po zaključku znane izvozne konference! Obetali so se jim takrat izvozni krediti v vsaki višini pod najugodnejšimi pogoji, vse mogoče tarife in klirniške olajšave, prevodne ugodnosti itd. Nade in veselje je nekoliko potlačil sam sadjarski kongres v Mariboru dne 15. julija, ko so bili oficialni zastopniki iz Beograda zelo rezervirani baš pri razpravi najkočljivejših vprašanj izvozne trgovine. Vsi upi pa so se podrli ob zaključku kongresa, ko je prišlo na dan, da si je ves nemški izvozni kontingent zagurala Priv. izvozna družba v Beogradu. Vendar pa naši sadni trgovci kljub tej vesti niso izgubili poguma. Niso sicer hoteli borbe, ki jo jim je Prizad skoro vsiljeval, hoteli so le lojalno sodelovati ter so bili v ta namen pripravljani tudi odnehati od marsikatero svoje zahteve in s tem dokazati, da so pripravljeni za splošno korist tudi na materialne žrtve. Zato so odposlali v Beograd deputacijo treh najuglednejših članov, ki je moledevala od Poncija do Pilata ves dolg teden dni ter se vrnila naposled praznih rok. Ne kreditov in ne kontingentov — same obljube, da se bo vprašanje uredilo tako, da bo prav. Preteklo soboto je prispel v Maribor zastopnik Prizade iz Beograda ter je bil v njegovi navzočnosti sestanek članstva Združenja sadnih izvoznikov in trgovcev. Na predlog Prizade se je osnoval sindikat, ki ga tvori 8 eksporterjev in Kmetijska družba, kateri se je kot zastopniku producentov odstopilo od na Slovenijo odpadajočega kontingenta 50 vagonov. Ostanek je razdelil sindikat po gotovem ključu med vse člane Združenja. Vse se je sedaj pripravilo na izvozno sezono, delegat Prizada se je povrnil v Beograd s vsemi sklepi in zapiskom seje in obljubil, da pošlje čimprej rešitev. Na to rešitev pa čakajo sedaj trgovci že ves teden in to kljub vsem brzoglavim in telefonskim urgencam.

Eden glavnih argumentov, ki jih je Prizad slovenskim sadnim eksporterjem navajal ter z njimi utemeljeval potrebo monopola za izvoz jabolk, je bil: Nemčija sama zahteva, da se vrši sadni izvoz samo iz ene roke — preko Prizada. Da se trgovci o pravilnosti te trditve uverijo, se je podal predsednik Združenja Srečko Krajnc iz Pesnice v Nemčijo, obiskal tam vse največje importerje in uvozne tvrdke za sadje ter pristojna oblastva. G. Krajnc se je večeraj vrnil iz Nemčije in v Mariboru sadnim eksporterjem v njihovo največje začudenje pripovedoval, da v Nemčiji o kaki monopolni zahtevi ničesar ne vedo. Vse je to uredil Prizad na lastno iniciativo. Nasprotno, v Nemčiji že komaj čakajo, kdaj prispejo naše pošiljke ter je ves trg v pri-

kajti naravni razvoj je po vsem svetu la, da vsaka nova tvornica že daje nekaj eksistenčnih možnosti za novo tvornico. Kakor hitro se je razvila v Mariboru tekstilna industrija, so že nastali tudi pogoji za tvornico nadomestnih izdelkov za tekstilne stroje. Vsaka nova tvornica pomeni nadalje nov napredek, vsak napredek pa ustvarja tudi možnosti za nove industrijske izdelave. Pokrajina, ki bi vedno imela isto število tvornic, je zato zapisana propadanju, ker ne bi napredovala v tej meri, kakor napreduje ves svet.

Za državo je končno največje važnosti, da je njena meja trdna. Trdna pa je le gospodarsko krepka meja in zato ne more nihče bolj škodovati varnosti države kakor tisti, ki hoče gospodarsko uničiti mejo in njeno prebivalstvo. Zato se naj tisti smešni nazori o nedopustnosti obmejnih podjetij že enkrat nehajo, ker so v škodo vsem in vsej državi.

čakanju štajerskih zgodnjih jabolk, za katere se je tam že začela sezona. Neprestano urgirajo pri svojih dosedanjih odjemalcih, kaj je z jabolki.

Sadna kampanja se je sedaj pri nas že začela. Morala bi biti v polnem jeku in teku, če bi bil izvoz v Nemčijo odprt. Trgovci so vsak dan pričakovali iz Beograda odrešilne vesti ter so v svesti ugodne rešitve vprašanja začeli z živahnim nakupovanjem. Tako je sedaj že naloženih

in vskladiščenih okoli 100 vagonov, ki čakajo, da se odpre izvoz v Nemčijo. To so zgodnja jabolka. Ta ne prenesejo dolgega vskladiščenja, začnejo se mehčati in gniti. Ekspedirati bi se morala čimprej, samo da eksporterji ne vedo, kam z njimi. Nemški trg jim zapira Prizad, na Češkoslovaško gre le omejena količina, z drugimi tržišči za zgodnja jabolka ni računati. Avstrijski trg so nam namreč zaprle znane homatiije. Kaj sedaj? So tu češki uvozniki, ki so pa izkoristili položaj ter ponujali eksporterjem za kg jabolk, za katere so oni plačali kmetu 1.75 Din, sedaj samo 75 par. Pri vsakem kilogramu bi izgubil slovenski izvoznik en cel dinar, pri 100 vagonih bi znašala ta izguba že en milijon dinarjev, ki gre kar takole slovenski trgovini v izgubo! In če bo šlo tako naprej, je verjetno, da bodo izgubljeni še mnogi milijoni, ki so jih letos pričakovali sadni producenti za svoja jabolka.

Skoro nerazumljivo je, da se na tak način ovira izvoz jabolk iz Slovenije. Trgovci zaenkrat še mislijo, da je krivda v sistemu poslovanja pri Prizadu in deloma tudi omalovaževanju slovenske sadne trgovine, katere pomembnost nekateri pri Prizadu še niso spoznali. Na vsak način pa je tako postopanje vsega obsojanja vredno, ker se tukaj uničuje narodno premoženje ter s tem škoduje tudi državnemu gospodarstvu. Združenje sadnih trgovcev in eksporterjev v Mariboru je radi tega odposlalo danes ostre brzoglavne proteste v Beograd trgovinskemu ministru in vodstvu Prizada ter pričakuje sedaj rešitve.

Upamo, da ta ne izostane in da bodo v zadnji uri preprečene milijonske izgube, ki groze naši sadni izvozni trgovini.

Otvoritev »Mariborskega tedna«

Manjkalo bi nekaj Mariboru, če ne bi imel svojega »Mariborskega tedna«. Ta konstatacija mariborskega »Večernika« se je zopet izkazala kot absolutno točna. Ze samo to, da more Maribor kljub krizi in kljub vsem nevarnim Tomažem, ki jih je bilo zlasti v začetku mnogo, prirediti že tretji Mariborski teden in poleg tega iz leta v leto vedno v popolnejši obliki, že samo to dokazuje, da Maribor svoj »Mariborski teden« nujno potrebuje. Kdor pa je bil te dni v Mariboru in videl vso to veliko zanimanje Mariborčanov za »Mariborski teden« in vse njegove prireditve, ta je tudi videl, da Mariborčani hočejo imeti svoj teden, ki bo zato tudi stalna prireditev naše odbravske prestolnice.

Kdor pa si je ogledal vse velike razstave na tednu, kdor je videl ves lep napredek mariborskega obrta, trgovine in industrije, ki jo kažejo razstave »Mariborskega tedna«, ta tudi razume, zakaj Mariborčani hočejo imeti svoj teden, ker so vse te razstave dokaz življenjske sile Maribora in njegovega velikega pomena za naše narodno gospodarstvo. Posebno brtniki kažejo na razstavi visoko stopnjo svoje strokovne usposobljenosti. Zlasti pa je dobro poudarjeno lepo sodelovanje mojstrov in pomočnikov, ki se kaže na vsej razstavi.

Pogrešamo pa na razstavi mariborsko tekstilno industrijo. Maribor je središče močne tekstilne industrije in prav bi bilo, da bi tudi ta pokazala svoj napredek. Prav bi bilo zlasti zato, da bi industrija dokazala, da živi vsaj v skromni meri z narodom in da mu ni čisto tuja in v vsakem pogledu.

Brez ozira na to pa je treba prirediteljem Mariborskega tedna čestitati, in sicer dvakrat čestitati, prvič k prireditvi sami, drugič pa za napredek, ki ga kažejo vse prireditve »Mariborskega tedna«, zlasti pa razstave, ki so jedro »Mariborskega tedna«.

Otvoritev tedna se je izvršila na slovesen način v soboto dopoldne. Krog najodličnejših zastopnikov oblasti in naših

gospodarskih ter kulturnih institucij se je zbral k otvoritvi. Med drugimi so se udeležili otvoritve: komandant mesta div. general Hadžić, senator dr. Ploj, poslanci Krejci, Gajšek, dr. Pivko, Petovar, Spindler, Benko, ravnatelj velešejna dr. Dular, podpredsednik Zbornice za TOI Ivan Rebek, predsednik Združenja mariborskih trgovcev Ferdo Pinter, gg. Valjak in Oset za Združenje gostilničarjev, g. Kranjc za združenje sadnih izvoznikov, dr. Priol za vinarsko in sadjarsko društvo ter cela vrsta drugih odličnih zastopnikov.

Velešejm je otvoril župan dr. Lipold, ki je med drugim dejal:

Tretjič odpiramo »Mariborski teden«. Kljub vsem gospodarskim težkotam, ki so zajele ves svet in tudi nam niso prizanesle ter kljub vsej težki denarni krizi, prirejamo tudi letos »Mariborski teden«. Pred dvema letoma smo se odločili za »Mariborski teden«, da pokažemo gospodarsko, kulturno in socialno življenje Maribora. Od takrat je val gospodarskih in denarnih težkoč zajel tudi našo domovino. Kljub temu pa nismo opustili svojega »Mariborskega tedna«, ker smo optimisti, ker imamo voljo, da si sami pomagamo, ker hočemo tudi v najtežjih razmerah ustvarjati dobrine. Samo tarnanje ne pomaga in prav tako tudi ne sama kritika. Treba je zagrabit za delo, ker le v delu je od pomoč. »Mariborski teden« je rezultat solidarnega dela in prepričanja, da more pomagati le medsebojna pomoč. Zato smo povabili k sodelovanju vse, ki so nesebično za napredek in dober razvoj naše domovine. Naš poziv je imel popoln uspeh in »Mariborski teden« je razgibal na stotine delovnih rok in združil v ustvarjanjem delu optimiste, ki verujejo v zboljšanje razmer.

Župan dr. Lipold je nato sporočil pozdrave podbana dr. Pirkmajerja in ljubljanskega župana dr. Puca ter Zagrebškega žbora in Ljubljanskega velešejma. Koncem svojega govora je pozval vse navzoče, da vzkliknejo visokemu kraljevskemu domu in kralju Aleksandru tri-

kratni živijo kar so storili navzočni z navdušenjem.

Nato je proglasil »Mariborski teden« za otvorjen.

Gostje so si nato ogledali vse razstave, ki so nameštene v telovadnici, pritličju, v prvem in drugem nadstropju velike šole v Cankarjevi ulici. Odveč je poudariti, da so napravile vse razstave na obiskovalce najboljše vtis.

Ze takoj prvi dan je obiskalo »Mariborski teden« več odličnih gostov. Tako minister za gozde in rudnike dr. Umanški, ban Dravske banovine dr. Drago Marušić s svojim tajnikom dr. Brolih, predsed-

nik Društva jugoslovanskih gozdarjev inž. Lenarčič ter mnogi drugi. Tudi mnogo Dunajčanov in Gradčanov je obiskalo Mariborski teden.

Ze popoldne je zavladało na Mariborskem tednu živahno vrvenje, ki se je v večernih urah še stopnjevalo, zlasti po izvrstno obiskani predstavi »Kulturna prireditve v Črni mlaki«.

Takoj prvi dan je dokazal, da je »Mariborski teden« tudi letos popolnoma uspel. Še bolj pa je bilo to vidno drugi dan na nedeljo, ko so obiskali »Mariborski teden« v posebno velikem številu okoliščani.

Naša zunanja trgovina

Naš izvoz in uvoz v prvem polletju 1934

Objavljena je statistika o našem izvozu in našem uvozu v, odnosno iz posameznih držav. Tako glede našega izvoza ko glede našega uvoza je Italija na prvem mestu, kar skoraj po pretrganih pogajanjih v Rimu preseneča. Iz statistike posnemamo nekaj najvažnejših števil. (Prva številka pomeni tisoč ton, druga milijonov Din in tretja odstotke vsega izvoza, ozir. vsega uvoza.)

Uvozili smo iz Italije 34,2 tisoč ton blaga v skupni vrednosti 282,5 milijonov Din ali 16,14 % vsega našega uvoza. Izvozili pa smo v Italijo 532 tisoč ton v skupni vrednosti 402 milijonov Din ali 25,31 % vsega našega izvoza. Napram Italiji smo bili torej aktivni za 119,9 milijonov Din.

Iz Nemčije smo uvozili 35,8, za 245,2 milijona ali 14,01 %. Izvozili pa smo v Nemčijo 150,8 tisoč ton za 203,1 ali 17,82 %. Bili smo torej napram Nemčiji pasivni za več ko 40 milijonov Din.

Iz Avstrije uvozili: 30,5, 216 ali 12,36 %, izvozili pa za 283,3 ali 17,82 %.

Iz Češkoslovaške uvozili: 21,7, za 193,0 ali 11,03 %, izvozili pa 80,9, za 104,9 ali 6,60 %.

Iz Anglije uvozili: 88,4, za 178,5 ali 10,20 %, izvozili v Anglijo 32, za 56,7 ali 3,57 %.

Iz USA uvozili: 11,4, za 115 ali 3,57 %, izvozili v USA 10,5 za 93,6 ali 5,89 %.

Iz Francije uvozili: 6,3, za 72,2 ali 4,13 odst., uvozili v Francijo 10,8 za 17,0 ali 1,07 %.

Iz Brit. Indije uvozili: 19,6 za 71,3 ali 4,08 %, izvozili pa 9,9 za 4,0 ali 0,26 %.

Iz Madjarske uvozili: 13,0, za 46,2 ali 2,64 %, izvozili pa 59,0 za 66,9 ali 4,28 %.

Iz Švice uvozili: 2,8, za 42,0 ali 2,40 %, izvozili v Švico pa 27,5 za 60,1 ali 3,79 %.

Iz Poljske uvozili: 31,1, za 37,8 ali 2,36 odst., izvozili v Poljsko pa 1,4 za 7,3 ali 0,46 %.

Iz Argentine uvozili: 10,5, za 35,1 ali 2,01 %, izvozili 7,2, za 7,8 ali 0,49 %.

Iz Rumunije uvozili: 60,4, za 33,9 ali 1,94 %, izvozili 23,1 za 15,2 ali 0,96 %.

Iz Belgije uvozili: 11,9, za 32,1 ali 1,84 odst., izvozili pa 76,9, za 80,5 ali 5,07 %.

Iz Brazilije uvozili: 2,5, za 27,2 ali 1,56 odst., izvozili pa 2,2, za 0,5 ali 0,03 %.

Iz Nizozemske uvozili: 7,9, za 26,8 ali 1,53 %, izvozili 8,6, za 8,9 ali 0,56 %.

Iz Grčije uvozili: 10,3, za 21,3 ali 1,22 %, izvozili pa 33,1 tisoč ton za 53,2 milijona dinarjev ali 3,35 % vsega našega izvoza.

Iz Španije uvozili: 3,4, za 10,7 ali 0,61 %, izvozili pa 39,2 za 34,0 ali 2,14 %.

Iz vseh drugih držav nismo uvozili niti za pol odstotka vsega našega uvoza. Omeniti bi bilo le še dežele, iz katerih smo izvozili blaga za več milijonov Din. Te države so: Kolumbija (za 6,0 milijonov dinarjev), Švedska (5,4), Avstralija (5,4), Japonska (5,1), Rusija (4,1), Egipt (4,0), Cejlon (3,6), Norveška 3,0 in Nizozemska Indija (2,4 milijonov Din).

Od sosednih držav bi bilo treba še omeniti Bolgarsko in Albanijo. Iz Albanije smo uvozili 312 ton blaga v vrednosti 1,3 milijona, iz Bolgarske pa 415 ton v vrednosti 1,07 milijona. Med uvoznimi državami je Bolgarska na zadnjem mestu. Ne ravno razveseljuje konstatacija.

Za naš izvoz so posebne važnosti francoske kolonije ter dežele Levante, s katerimi državami smo bili visoko aktivni. Uvoz iz teh dežel ni dosegel niti enega milijona Din, dočim je znašal naš izvoz po vrednosti v: Tunis 16,3, v Alžir 14,0 in v Maroko 6,1 milijonov Din. V druge sredozemske države smo izvozili: v Egipt za 12,8, v Palestino za 9,6, v Malto za 4,8, v Sirijo za 2,4, v Turčijo za 0,9 in v Dodekanez za 0,5 milijonov Din.

Aktivni pa smo bili tudi v trgovini z Albanijo, kamor smo izvozili blaga za 4,1, za skoraj 3 milijone več, kakor pa smo uvozili, dočim je bil naš izvoz v Bolgar-

ske enako neznačen (1,2 milijona), kakor naš uvoz iz Bolgarske.

V skandinavске države smo izvozili le malo in sicer v Švedsko za 1,4, v Dansko pa za 0,5 milijona Din.

Kaj smo izvozili in kaj uvozili

Od žitaric smo največ izvozili koruze, in sicer za 208,2 milijona Din. Od drugih žitaric smo izvozili (vse številke v milijonih dinarjev): pšenice 11,4, pšenične moke za 1,9, otrobov za 10,5. Od raznih pridelkov smo izvozili: fižola za 3,2, svežega sadja za 2, suhih čespej za 19,6, vina za 1,6, zdravih rastlin za 5,6, opija za 1,6, hmelja za 14,4 in tobaka v listih za 17,7.

Izvoz živine: Na prvem mestu je izvoz svinj, ki smo jih izvozili za 72,1; konj smo izvozili 27,6, goved za 53,7, drobnice za 8,1, perutnine za 54,4, svežega mesa za 39,4, svežih rib za 7,5, kaškalvalja za 4,5, jajc za 61,9, puha za 11,3, govejih in drugih kož ter krzna za skupno 36 milijonov Din.

Lesu smo izvozili skupno za 429,8 milijonov, kakor smo že podobno poročali v prejšnji številki.

Od rudnin smo izvozili: kalcijevega karbida za 8,3, cianamida za 3,1, ferosilicija za 8,1, cementa za 33,8, svinca za 14,4, sirovega bakra za 204,3, rud za 52,9 in železne pločevine za 2,7 milijonov.

Uvozili pa smo: sirovega bombaža za 99,7, bombažnih prediv za 203, bombažnih tkanin za 7,4 in drugih rastlinskih vlakn za 27,2 milijonov Din.

Volne smo izvozili za 41,5, volnenih tkanin za 73,5 in volnenih prediv za 43,2, drugega volnenega blaga za 4,5. Svilenih prediv smo izvozili za 45,2, tkanin pa za 39,9.

Nepredelanega in predelanega železa smo uvozili za 23, pločevine za 17, žic za 3,4, cevi za 7,3, tračnic in raznega drugega materiala za mostove in železnice za 42,3.

Vreč smo uvozili za 2,3.

Sirove nafte smo uvozili za 22,3, petroleja za 4,4, bencina le za 1,7, raznih maž za 5,1 in parafina za 4,8.

Nepredelanih kož smo uvozili za 43,7, drugih kož za 10,7.

Riža smo uvozili za 18,8, limon in pomaranč za 17,7, drugega južnega sadja za 33,4, kave za 30,4, soli za 3,9.

Premoga vseh vrst za 50,3.

Olinatih semen in plodov za 28,9.

Modre galice za 5,6.

Raznih strojev in aparatov za 74,7, elektrotehničnega materiala za 43,5, prevoznih sredstev za 14,9, zdravil za 15,2, organskih barv za 23,9, porcelanastih izdelkov za 9,3, časopisnega papirja za 15,2, lesnih izdelkov za 4,3, loja za 12,3 in kavčuka za 7,2 milijonov Din.

Japonske žarnice zaplenjene

V zadnjem času so se v Beogradu in Skoplju zelo prodajale japonske žarnice. Ker so baje imele te žarnice samo po 15 sveč, so bile oproščene trošarine. Kakor pa se je sedaj ugotovilo, so japonske žarnice močne 19 sveč in je zato treba za nje plačati trošarino. Ker ta ni bila plačana, so oblasti vse japonske žarnice zaplenile. Ker je kaznen za utajo trošarine zelo visoka, naj vsi strogo pazijo na to, da ne prodajajo japonskih žarnic, za katere ni bila plačana trošarina.

Kaj se vse dobi za en dinar

V Vrhu se prodaja kilogram grozdja po dinarju. — V »Politiki« oglašuje neki brivec, da velja pri njem britje le en dinar. — V Prištini prodaja neki pek črni pšenični kruh po dinarju kilogram. — Na trgu v Podgorici se prodaja 30 hrušk za en dinar. Tudi 30 kumaric velja samo en dinar.

Za zboljšanje odnošajev z Belgijo

Iz Bruslja poročajo, da je bil tam dne 25. julija ustanovljen Belgijski odbor za pospeševanje gospodarskih odnošajev z Jugoslavijo. Za predsednika odbora je bil izvoljen Paul Ramot, član uprave Belgijske banke za tujino. Novi belgijski odbor ima iste naloge in cilje, kakor marca meseca v Beogradu ustanovljeni Jugoslovanski odbor za pospeševanje gospodarskih stikov z Belgijo. Oba odbora bosta odslej skupno delovala v vseh vprašanjih zunanje trgovine med Belgijo in Jugoslavijo.

Vsak odbor bo imel svojo izvozno in uvozno sekcijo ter se bo s tem delo obeh odborov medsebojno dopolnjevalo. Zlasti pa se bosta oba odbora prizadevala, da odpravita razne ovire, ki preprečujejo živahen trgovinski promet, predvsem vse psihološke ovire.

Ustanovitev novega belgijskega odbora je posebno važna zaradi oficialne udeležbe naše države na veliki svetovni razstavi v Bruslju, ki bo od začetka aprila pa do konca septembra 1935. Ta razstava bo nudila našem gospodarstvu dovolj prilike, da zainteresira belgijske gospodarske kroge za svoje proizvode in izdelke. Pri tem jim bo belgijski odbor v veliko pomoč.

Vse informacije o gospodarskih odnošajih z Belgijo ter o delu belgijskega odbora daje Jugoslovanski odbor za unapredjvanje privrednih odnosa sa Belgijom v Beogradu, Ratnički dom, I. sprat.

Proizvodnja roquefortskega sira v naši državi

Mlekarski nadzornik pri banski upravi v Ljubljani g. Pavlica je začel pred dve letoma izdelovati v Škofji Loki sir à la Roquefort in Gorgonzola. Ker so imeli njegovi poizkusi zelo lep uspeh, je bil sedaj pozvan od uprave Zetske banovine, da nauči tudi tam ljudi izdelovati ta sir. Ker ima Zetska banovina zelo mnogo mastnega ovčjega mleka, ki je še mnogo bolj primerno od kravjega mleka za izdelavo plesnivih sirov à la Roquefort in Gorgonzola, je upati, da se bo izdelava teh sirov v naši državi udomačila.

Gospodarski program poljske vlade.

Na sestanku vladnih poslancev je podal ministrski predsednik gospodarski program poljske vlade. Poljska bo pospeševala dotok tujega kapitala, toda samo kapitala, ki bo deloval na zdravi gospodarski podlagi in ki se bo natančno ravnal po zakonskih predpisih. Za ublažitev stiske zadolženih kmetov bo izdala poljska vlada celo vrsto ukrepov, zlasti pa znižala obrestno mero in podaljšala roke za odplačevanje dolgov. Obenem bo skušala dvigniti ceno kmetskih pridelkov. Da se zmanjša brezposelnost, bo poljska vlada razpisala velika javna dela. Zgrajenih bo zlasti mnogo novih železniških in cestnih mostov. Mnogo brezposelnih pa bo zaposlenih tudi pri obnovitvenih delih po zadnji povodnji.

Finančna konsolidacija Bolgarske

Poročali smo že o popolnem uspehu bolgarskega notranjega posojila, ki je bilo več ko dvakrat prepisano, zaradi česar je vlada povečala posojilo od 150 na 230 milijonov levov. Ta uspeh je dokaz zaupanja, ki ga uživa nova bolgarska vlada zbog njene dela za konsolidacijo bolgarskih financ. Ko je prišla Georgijeva vlada na krmilo, so bile finančne razmere Bolgarske naravnost obupne. Uradniki niso po več mesecev prejimali plač. Sedanji vladi se je posrečilo, da je izplačala v dveh mesecih blizu dve milijardi za razne zaostanke. Tako je plačala 750 milijonov levov za stare dolgove, 110 milijonov dolgov po tekočem računu, 805 milijonov za plače uradnikov za mesece april do junij in 300 milijonov pokojnin za iste mesece.

Pesimistične francoske sodbje o nemškem gospodarstvu

Francoski listi pišejo, da se vedno bolj poostruje gospodarski položaj Nemčije. Ameriški dobavitelji bombaža so sledili primeru angleških in ustavili vse pošiljke bombaža v Nemčijo, dokler ne bodo plačane ameriške terjatve. Guverner Angleške banke vztraja na tem, da se morajo vsi kratkoročni krediti točno plačati. Vse kaže, da je pridobil za svoje naziranje tudi ameriške izvoznike in da pride do sporazumnega nastopanja ameriških in angleških upnikov v vprašanju nemških dolgov.

Po svetu

Rusko-bolgarska pogodba o medsebojnem priznanju je bila objavljena. V pogodbi se obe državi obvezujeta, da ne bosta trpeli na svojem ozemlju nobene propagande proti notranji ureditvi v drugi državi ter da ne morejo biti emigranti iz ene pogodbenice države diplomatski zastopniki druge niti v primeru, če so sprejeli državljanstvo druge države.

Henderson, predsednik razorožitvene komisije, je izjavil, da bi bilo treba po sklenitvi raznih nenapadalnih paktov ustanoviti mednarodno policijo, ki bi skrbela za to, da se ti pakti tudi spoštujejo.

Znani angleški državnik Winston Churchill je napisal ob 20-letnici vojne v »Morning Post« članek, v katerem pravi, da smo danes varni pred podobno katastrofo, ki nas je zadela pred 20 leti samo zato, ker še ni Nemčija tako oborožena ko Francija.

Hitler je dal dopisniku »Daily Mail« daljšo izjavo, v kateri zlasti naglašja, da je Nemčija proti vojni, da pa se bo branila, če bo napadena. Za kolonije ne bo Nemčija žrtvovala niti enega vojaka. Avstrije ne bo napadla Nemčija, vendar pa tudi ne bo ovirala Anschlusa. Ko bo v Avstriji izveden nepristranski plebiscit, bo to vprašanje rešeno.

Japonska je obvestila Društvo narodov, da pod nobenim pogojem ne vrne svojega mandata nad bivšimi nemškimi avstralskimi otoki.

O nasledniku regenta Horthyja se je razpravljalo na seji madjarske vlade. Večina ministrov se ni mogla pridružiti niti predlogu, da bodi novi regent Oton, niti se ni odločila za Gömbösa. Končno je prodrl predlog, da bodi naslednik Horthyja nadvojvoda Štefan. Vlada je sklepala o Horthyjevem nasledniku, ker ima Horthy raka v grlu.

Kancelar Schuschnigg je sprejel novinarje ter jim razložil idejne smernice nove avstrijske vlade. Med drugim je napovedal nove volitve, ki pa se bodo izvršile na primeren način. Končno je dejal, da ni vlada za diktaturo, ki se mu ne zdi v nobeni obliki primerna.

Ministrski predsednik Schuschnigg hoče baje popraviti usodno napako dr. Dollfusa, ki se je boril na dve fronti ter uničil najbolj naravne zaveznike proti hitlerjanem — socialne demokrate. Govore, da bo skušal Schuschnigg doseči sporazum s socialnimi demokrati.

Avstrijska vlada je po daljšem posvetovanju sklenila, da brez vseh pridržkov podeli agremen Papenu kot nemškemu poslaniku v Avstriji.

Odpor hitlerjevcev proti avstrijski vladi še ni zlomljen, temveč pripravljajo avstrijski narodni socialisti novo propagando proti avstrijski vladi, ker da se je čisto prodala Italiji.

Avstrijski narodni socialisti so začeli bojkotno gibanje proti italijanskemu blagu. Zlasti nastopajo proti kupovanju italijanskega sadja.

Iz izpovedbe višjega policijskega uradnika Eibla pred prekim sodiščem je jasno, da je znala avstrijska vlada že ob pol štirih za smrt Dollfusa, da je torej dovolila upornikom pardon, ko je že vedela za smrt Dollfusa.

Avstrijski legitimistični list »Oesterreicher« čisto odkrito zahteva, da se obnovi habsburška monarhija, ker da je to edina pot, da pride v Avstriji do miru. Z ozirom na ostro cenzurno prakso v Avstriji, pove ta nekonfiscirani članek zadosti.

Vse Turnvereine je razpustila avstrijska vlada, ker so čisto narodno socialistično orientirani. Povod za razpust je dalo dejstvo, da so se napadalci na kancelarjevo palačo oborožili v telovadnici dunajskega Turnvereina.

Angleški zunanji minister Simon je z ozirom na trditve nekih listov izjavil, da ni Žid, da pa ta svoje izjave ne podaja v namenu, da bi služila antisemitizmu.

Med Španijo in Katalonijo je nastalo začasno zatišje, toda med tem Katalonci nadaljujejo z organizacijo samostojne Katalonije. Pravosodstvo, finance in policija so že čisto ločene od Madrida. Katalonščina pa postaja vedno bolj tudi edini občevelni jezik v Kataloniji.

Komunisti na Kitajskem so začeli prodirati proti mestu Fučav, ki je važno trgovinsko središče. Ker je nevarnost, da pade mesto v komunistične roke, so velesile pripravile vse potrebno za zaščito svojih državljanov.

Ljubljana med najdražjimi mesti

V »Narodnem blagostanju« je objavil referent v finančnem ministrstvu Grigorije Strekačev zanimivo študijo o živiliških cenah v Beogradu in v 9 banovinskih mestih. Na podlagi cen 23 predmetov iz šestih skupin živil (1. moka in kruh; 2. povrtnina; 3. jajca, mleko; 4. meso; 5. špecerija in 6. pijače) je izračunal indeksne cene za vsako teh skupin od 1. 1931. Oziral se je seveda le na cene na drobno, ker ima njegova študija ta namen, da ugotovi, če so se cene tako znižale, da bi bilo upravičeno znižanje mezd. Primerjal pa je tudi cene živil v posameznih mestih in po njegovih ugotovitvah je znašal indeks cen (cene v 1. 1930 = 100) za posamezna mesta:

	1931	1932	1933	1934
Beograd	89.9	83.7	82.3	77.0
Zagreb	88.6	80.1	75.2	76.9
Ljubljana	88.2	80.0	81.7	80.5
povpr. indeks	88.1	79.2	77.5	76.3

Ljubljana, ki je bila 1. 1931, še cenejša mesto ko Beograd in Zagreb, vendar pa dražja, kakor povprečno druga mesta, je postala v 1. 1934. najdražje mesto od vseh treh prestolnic.

Še jasneje se pa vidi, kakšna je draginja v vsakem mestu, če se upošteva vsota cen za vseh 23 predmetov, ki so neobhodno potrebni za življenje. Če pa to vsoto upoštevamo, potem dobimo te številke:

Za kg belega kruha: Beograd 2.65, Zagreb 3.25, Ljubljana 3.75;
moko št. 0: Beograd 2.65, Zagreb 2.75, Ljubljana 2.87;
krompir: Beograd 1.45, Zagreb 1.25, Ljubljana 1.06;
jajca: Beograd 0.41, Zagreb 0.40, Ljubljana 0.45;
mleko: Beograd 2.40, Zagreb 2.00, Ljubljana 2.12;
sir: Beograd 12.88, Zagreb 4.62, Ljubljana 5.50.
govedina: Beograd 8.37, Zagreb 9.50, Ljubljana 8.00;
mašč: Beograd 14.66, Zagreb 17.00, Ljubljana 18.00;
črno vino: Beograd 7.50, Zagreb 9.25, Ljubljana 10.50.

Vsota teh števil pa da končno vsoto za: Beograd 187.23, Zagreb 193.31, Ljubljana 201.12 in le še Split je z 205.56 dražji.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično sniži obleke.
 klobuke itd. Skroblj
 in svetločila srajce, ovratnike in manšete.
 Pere. suši. munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6, Sebeburgova ul. 3.
 Telefon št. 22-72.

Zračni vlaki v Rusiji

Velik napredek ruskega letalstva se je pokazal zlasti pri reševanju posadke »Čeljuskin« ter pri posrečenih stratosfernih poletih. Kakor pa se sedaj poroča iz Rusije, so tam dosegli nov velik napredek in so se popolnoma posrečili poizkusi z zračnimi vlakmi. Na velik in močan aeroplan so privezani z močno železno žico v razdalji od 120 do 130 metrov brezmotorne jadralnice, ki se nad določenim krajem odklopijo od prvega letala in nato same gladko pristanejo na namembnem letališču. Nekateri teh vlakov so imeli po osem takšnih jadralnic ali zračnih vagonov in vsi poizkusi so se dosedaj gladko posrečili. Posebno priznanje zasluži poizkus, ki je bil izvršen dne 22. maja, ko je tak zračni vlak preletel 1279 kilometrov dolgo pot iz Moskve v Koktebelj na Krimu v osmih urah in 40 minutah, pri čemer seveda ni vstet čas, ki ga je porabil zračni vlak za pristajanje in hivanje v medpostojah. Ena vagona jadralnica nosi po 2500 kil. Sedaj namerava jo te jadralnice opremiti še z motorji, da bi mogle same napraviti po odkloplitvi od zračne »lokomotive« še pot 800 kilometrov. Za Rusijo, deželo velikih razdalj, imajo ti zračni vlaki posebno velik gospodarski pomen.

TEDEEN LJUBLJANSKI BORZI

Posebno poročilo trgovskega lista

Devizno tržišče

Tendenca čvrstejša; promet Din 2,805.355-44

Minuli borzni teden je zaključil s skoro istim deviznim prometom kakor predzadnji. Iz spodnjih prometnih podatkov je razvidno, da je bil dosežen razmeroma najmočnejši dnevni devizni promet na ponedeljkovem in četrtekovem borznem sestanku, najmanjši pa na sredinem borznem sestanku.

30. julija	Din 766.512-75	London—Dunaj
31. julija	Din 596.548-70	Din. dev.—London
1. avgusta	Din 240.487-01	Dunaj—Din. dev.
2. avgusta	Din 814.106-34	London—Dunaj
3. avgusta	Din 387.700-64	Din. dev.—Dunaj

Narodna banka je intervenirala v dodeljanju obsegu in dala na razpolago Curriha za 75.000, Amsterdamu in Pariza pa za 25.000 Din.

V posameznih devizah je bil tekom prejšnjega tedna dosežen naslednji promet (vse v tisočih dinarjev; številke v oklepajih značiljo promet prejšnjega tedna): Amsterdam 26 (0), Berlin 1 (53), Curih 81 (222), Din. deviza avstr. priv. klir. 596 (820), Dunaj (priv. klir.) 857 (559), London (inkl. priv. klir.) 1.137 (652), Newyork 15 (404), Madrid (priv. klir.) 35 (0), Montreal 3 (0), Pariz 25 (54), Solun (boni) 0 (110), Stockholm 2 (0), Trst 27 (8) in slednjič Varšava 0 (22).

V primeru s prejšnjim tednom beleži v prošlem tednu deviza London porast prometa za 485.000 Din in Dunaj 298.000 Din, dočim je v tem času nazadoval promet devize Newyork za 389.000 Din, dinarske devize za 224.000 Din, Curiha za 141.000 in Soluna za celih 110.000 Din, ker v grških bonih tokrat ni bilo prometa.

Tečaj avstrijskega šilinga v privatnem kliringu so od ponedeljka (30. m. m.) stalno slabeli in na četrtekovem borznem sestanku dosegli najnižjo točko. Notica avstrijskega šilinga je bila dne 30. julija Din 8.65—8.75, dne 31. julija Din 8.55 do Din 8.65, 1. t. m. Din 8.50—8.60, a 2. t. m. Din 8.30—8.40. V petek 3. t. m. avstrijski šiling ni beležil, medtem ko so notice španske pezete v privatnem kliringu povsem izostale. London je v privatnem kliringu tečajno stalno popuščal. Večji zaoključki v angl. funtih so bili perfekturni na torkovem in četrtekovem borznem sestanku, in sicer na bazi tečajev Din 231-40 do Din 233— (dne 31. jul.) ter Din 227— do Din 228-60 (2. t. m.).

Devize	Dne 30. julija najnižji	Dne 31. avgusta najvišji	Dne 3. avgusta najnižji	Dne 3. avgusta najvišji
Amsterdam	2296-79	2308-15	2298-74	2310-10
Berlin	1311-25	1322-05	1312-36	1323-16
Bruselj	796-91	800-85	797-18	801-12
Curih	1108-35	1113-85	1108-35	1113-85
London	170-86	172-46	170-78	172-38
Newyork	3370-78	3399-04	3372-16	3400-42
Pariz	224-04	225-16	224-07	225-19
Praga	141-06	141-92	141-01	141-87
Trst	291-01	293-41	290-79	293-19

Devizna tečajnica pretečenega tedna kaže še dalje rastočo tendenco pri devizah Amsterdam, Berlin, Bruselj, Newyork in Pariz, ker se je njih tečaj temeljem gornje tečajne razporednice učvrstil za 1-95, oziroma 1-11, 0-27, 1-38 in 0-03 poena. Curih je bil stalno trgovan na dosednji bazi Din 1108-35 za denar in Din 1113-85 za blago. Nasprotno pa je od ponedeljka na petek (3. t. m.) popustil tečaj Londona za 0-08 točke, Praga za 0-05 in Trsta za 0-22 točke.

Devizi Budimpešta in Dunaj še vedno nista beležili, notic ostalih deviz ni bilo.

Efektno tržišče

Tendenca v drž. papirjih neizpremenjeno stalna

V minulem tednu ni bilo nobenih efektov zaključkov.

Tečaj vseh na tukajšnji borzi beleženih državnih vrednot so ostali ves prejšnji teden povsem neizpremenjeni, razen Voje škoda, ki je v ponedeljek (30. jul.) beležila najvišje Din 316— (povpraševanje) in Din 318— (ponudba), naslednji borzni dan

pa najnižje, t. j. Din 314— v povpraševanju in Din 315— v ponudbi. Notice ostalih drž. papirjev so bile naslednje: 7% investicijsko posojilo Din 71— (denar), 72— (blago), 8% Blair Din 65— (denar), 66— (blago), 7% Blair Din 58— (denar), 58-50 (blago), Seligmanove obveznice Din 68— (denar), 69— (blago), agrarne Din 38— (denar), 39— (blago), begluške obveznice pa Din 55— (denar), 56— (blago).

Izmed industrijskih papirjev so tudi v minulem borznem tednu notirale edinole delnice Kranjske industrijske družbe, Jesenice, in sicer Din 150— za blago. Notice bančnih vrednot so še nadalje izostale.

Žitno tržišče

Tendenca neizpremenjeno mirna

V zadnjem tednu so bili zaključeni trije vagoni pšenice. Cene žita so ostale brez izprememb, dočim se je moka podražila za 5 par pri kilogramu. Žitna tečajnica od 3. t. m. je bila naslednja:

Zito:	(Cene za 100 kg feo vagon slov. postaja)	Din	Din
Koruz:	popolnoma suha, za mleto sposobna, s kvaliteto garancije, za promptno in 2. pol. avgusta, nav. vozina, slov. post., plačilo 30 dni	147-50	150—
Pšenica:	bačka, 79/80, zdrava, suha, rešetana, mlevska vozina, slov. postaja, plačilo 30 dni	155—	157-50
	bačka, 80 kg, 1% primesi, zdrava, suha, rešetana, mlevska vozina, slov. postaja, plačilo 30 dni	157-50	160—

Mlevski izdelki:	Din	Din
Moka:		
bačka, nularica, slov. postaja, plačilo 30 dni	255—	260—
banatska, nularica, slov. postaja, plačilo 30 dni	260—	265—

Lesno tržišče

Tendenca mlačna

Tudi v prejšnjem tednu je bilo zaključenih 7 vagonov desk jelka-smreka za izdelovanje zabojev, ki so se izvozili v Levanto, dalje 2 vagona tramov in 3 vagone friz.

Povpraševanja so še vedno živahna po tramičih (filerjih), dalje po suhem tesnem blagu, ki se ga pa zelo težko dobi, ker so vse zaloge že popolnoma izčrpane. V hrastovini in bukovini je situacija slej ko prej docela neizpremenjena in ni v do glednem času nobenega upanja na kako izboljšanje.

Izvoz našega, zlasti rezanega lesa je v stalnem padanju, ker nam radi nedavno povišanih italijanskih uvoznih carin Avstrija uspešno konkurira na italijanskih tržiščih. Kljub še vedno trajajoči sezoni se kupčija z drvni in ogljem kar ne more razviti. Cene lesa in oglja so ostale v glavnem neizpremenjene.

Propadanje črne borze

Okrepitev dinarjevega tečaja in nazadovanje kurza tujih deviz je zelo zadelo črno borzo, ki najde vedno manj kupcev za svoje čezmerno podraženo blago. Ker je poleg tega povečala Narodna banka odstotek svobodnih deviz iz izvoza od 20 na 40%, bo črna borza še težje delala. Zopet se je izkazalo kot resnično staro pravilo, da živi črna borza predvsem od deviznih omejitev. Čim manj je teh, tem manjša je tudi potreba črne borze. Je samo razveseljiv znak, če izgublja črna borza na terenu.

Občni zbori

»Jugočeška«, Jugoslovansko-češka tekstilna industrija, d. d. v Kranju ima X. redni občni zbor dne 29. avgusta ob 11 v družbenih prostorih v Kranju.

Žalostna kronika

Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani je izdalo to okrožnico o otvorjenih in končanih konkurzi in prisilnih poravnah izven konkurza za čas od 21. do 31. julija 1934.

A. Otvorjeni konkurzi:*

Savska banovina Schwarz Aleksander, Virovitica.

Primorska banovina: Mucića Marka Petrova zapuščina, trg., Ljubuški.

Drinska banovina: Germšek Anton ml., neprot. trg. parfumerija »Venus«, Vinkovci.

Dunavska banovina: Srpska banska i štedionica d. d., Uljma; Urošević Boža, trg., Bavanište (konkurz se ne otvori, ker dolžnik nima nobenega premoženja).

Vardarska banovina: Bregalnička banka a. d., Štip.

B. Razglašene prisilne poravnave:

Savska banovina: Janković Florijan in Cecilija, Mala Subotica; Zorec Josip, žel. upokojenec in odvetniški uradnik, Zagreb.

Primorska banovina: Pentić Karlo, drvodelski mojster, Split.

Drinska banovina: Petrović S. Milorad, trg., Valjevo.

Dunavska banovina: Karačonji Džula, mizarjski mojster, Nov Said.

C. Končana konkurzna postopanja:

Savska banovina: Karavla Josip, lastnik Gradjanske kavane, Zagreb.

Primorska banovina: Praljak Ranko, trg., Split.

Drinska banovina: Pudja Pantelija, neprot. trg. Srijemska Mitrovica; Žagar Antun, trg., Vinkovci.

Dunavska banovina: Prva trgovačka za druga za izvoz i uvoz a. d., Arilje.

D. Potrjene prisilne poravnave:

Savska banovina: Rechnitzer Armin, Sl. Požega.

Primorska banovina: Praljak Ranko, neprot. trg. Split.

* Podatke za Dravsko banovino smo izpustili, ker jih objavljamo sproti. Vse druge informacije, kakor o rokih, narokih in kvotah, dobe zainteresirani v tajništvo društva.

Zunanja trgovina

Delegacija trgovcev in industrialcev iz Varne je prišla v Sofijo, da se ji dovoli pot v Rusijo, da prouči možnosti za trgovske zveze med Rusijo in Bolgarsko. Delegaciji je bilo potovanje v Rusijo dovoljeno in koncem tega meseca odpotuje prva bolgarska trgovinska delegacija v Rusijo. Pri nas seveda še ne čutimo te potrebe.

Balkanske države, ki gojijo tobak, so se začele pogajati za ustanovitev skupne tobačne borze, da bi se preprečila njih medsebojna konkurenca, ki je danes še zelo ostra.

2500 vagonov grozdja bo letos izvozila Bolgarska, kakor se računa v bolgarskih gospodarskih krogih.

20.000 vagonov drv je izvozila Rumunija v zadnjih mesecih v Madjarsko.

Avstrija namerava prepovedati vsak uvoz japonskih izdelkov.

Tonaža svetovne trgovinske mornarice je znašala v juniju 1914 45.4, leta 1924 61.5 in v juniju 1934 65.5 milijonov ton.

Kovinska proizvodnja se je letos na Poljskem znatno povečala ter je v primeri z lani narasla proizvodnja železa za 25%, jelka za 5-8%, železne pločevine za 14, cinka za 21-6 in svinca za 43-4 odstotkov.

Mednarodna konferenca za sladkor v Bruslju se je razšla, ker ni bilo mogoče doseči sporazuma glede razdelitve kontingentov med posamezne države.

»Glasnik Uprave za zaščito industrijske svojine« v Beogradu objavlja v svoji številki z dne 1. avgusta v Londonu sklenjene konvencije o mednarodnem registriranju trgovskih in tvorniških žigov, mednarodne dogovore o deponiranju industrijskih vzorcev in modelov ter o pobijanju lažnivega označevanja porekla.

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke. Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Dobava-prodaja

Gradbeni oddelek Direkcije drž. železnice v Ljubljani sprejema do 10. avgusta ponudbe o dobavi kompletnega štedilniškega okovja, 1 centrifugalne črpalke ter o nabavi 100 komadov čopičev. — (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.)

Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 8. avgusta ponudbe o dobavi 60 cilindrov kisika in 40 cilindrov disausplina ter o dobavi 70.000 kg portland-cementa.

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 9. avgusta ponudbe o dobavi 10.000 kg bukovega oglja; do 16. avgusta o dobavi 1000 hrastovih pragov, 18 gumijastih kroglic, 157 vodogrevnih kotlovnih cevi, 100 m jeklenih rebrastih cevi, 15 plošč iz kotlovne pločevine, 4 gum. spiralnih cevi ter o dobavi raznega električnega materiala.

Direkcija drž. rudnika Vrdnik sprejema do 16. avgusta ponudbe o dobavi 10.000 kg portland-cementa in 1500 kg kovanih žebeljev.

Nabava 2200 kg bencina. Poštno ravnateljstvo razpisuje dobavo 2200 kg bencina, mešanega s spiritom s spec. težo do 0,760 pri 150 C z direktno pogodbo. Pogoji se lahko vpogledajo v pisarni te direkcije. S 5 Din kolkovane in zapečatenе ponudbe je treba predložiti ekonomnemu odseku direkcije najkasneje do 10. avgusta t. l.

Nabava 505 raznih žarnic. Poštna direkcija v Ljubljani razpisuje dobavo 505 raznih žarnic napetosti in jakosti tuzemskega izvora z direktno pogodbo. Pogoji se dobe v pisarni direkcije (Sv. Jakoba trg št. 2, soba št. 41) po ceni Din 10.—. S 5 Din kolkovane in zapečatenе ponudbe je treba predložiti ekonomnemu odseku direkcije najkasneje do 14. avgusta.

Direkcija drž. rudnika Kreka sprejema do 23. avgusta ponudbe o dobavi 1500 kg vijakov z maticami in delov za poltovorni avto znamke »Fiat« model 507 F A; do 30. avgusta pa o dobavi 25 kg žice za varjenje.

Direkcija drž. rudnika Senjski Rudnik sprejema do 20. avgusta ponudbe o dobavi 2500 kg dinamita olja in 3000 m žičnih vrvi; do 27. avgusta o dobavi 110 kg bakrene dinamito-žice, 60 kg izolir laka, 1 centrifugalne sesalke in 1 trofaznega elektromotorja, 70.000 kg portland-cementa, 200 kilogramov firneža, 100 ključavnic, 200 m² okenskega stekla, 1 tahometra in 1 mikrometra.

Direkcija drž. rudnika Senjski Rudnik sprejema do 27. avgusta ponudbe o dobavi zakovic.

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 30. avgusta ponudbe o dobavi risalnega orodja, 60 brisač, 40 m platna za rjuhe, 150 m platna za zastore, raznega električnega materiala, 100 kg jekla, 5 aparatov za kontrolo električnih vžgalnikov in 200 kg transformatorskega olja.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 14. septembra ponudbe o dobavi 70 m kokosovih preprog, 42 m² linoleja, 42 kg lepila za linolej, 20 kg medenastih palic; do 16. avgusta o dobavi raznega orodja, 1170 kg jekla, 200 kg železnih vodovodnih cevi, 26 kg železne pocinkane pločevine, 900 metrov jeklenega motvoza, 200 kg medenastih pločevine, 20 kg medenastih cevi, 50 m medenastih verig, 708 kg železnih zakovic, 2180 kg železnih vijakov, 5000 kom. železnih vijakov za les, 1000 kom. železnih pocinkanih vijakov za les.

Dobava mesa za čas od 1. oktobra 1934 do 31. marca 1935 se odda potom javnih ustenih licitacij in sicer: Dne 18. avgusta pri Komandi mesta v Celju in Škofji Loki; dne 20. avgusta pri Komandi dravske divizijske oblasti v Ljubljani in pri Komandi mesta v Slov. Bistrici; dne 22. avgusta pri Komandi mesta v Mariboru in dne 24. avgusta pa pri Komandi mesta v Ptuj in Novem mestu. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih komandah.)

Komanda pomorskega zrakoplovstva Divulje sprejema do 16. avgusta ponudbe o dobavi 600 m kabla ter raznega dru-

gega električnega materiala; do 17. avgusta pa o dobavi 2000 kg medenastih pločevine, 25 kg bakrene pločevine, 500 kg medenastih palic, 95 kg bakrenih cevi.

Dobava mesa. Ministrstvo za vojsko in mornarico razpisuje licitacije za dobavo mesa za čas od 1. oktobra 1934 do 31. mar-

ca 1935. Licitacije bodo dne 18., 20., 22. in 24. avgusta t. l. pri vojaških komandah. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Dne 25. avgusta pri Dir. drž. železnice v Sarajevu za dobavo črne, pocinkane in rebraste pločevine.

Statistika industrijskih podjetij v Savski banovini

Po podatkih zbornice v Zagrebu in Osičku je bilo v l. 1933. v Savski banovini 596 industrijskih podjetij, ki so se delila tako-le:

1. **kmetijska industrija:** 56 podjetij z do 25 delavcev in 50 HP; 30 podjetij s 25—50 delavci in do 100 HP; 7 podjetij s 50—100 delavci in do 100 HP; 3 podjetja s 100 do 200 delavci in s 100—200 HP; 4 podjetja s 300 do 400 delavci in do 350 HP; 3 podjetja s 400 do 500 delavci in do 450 HP; 3 podjetja s 500 do 600 delavci in do 500 HP; 1 podjetje z 900 delavci in nad 700 HP; vseh kmetijskih ind. podjetij je bilo 107.

2. **lesna industrija:** 98 podjetij s 25 delavci in 50 HP; 22 s 25—50 del. in do 100 HP; 8 s 50—100 delavci in do 100 HP; 7 s 100 do 200 del. in do 200 HP; 4 s 300 do 400 delavci in do 350 HP; 2 s 400 do 500 delavci in do 450 HP; 1 s 700 do 800 delavci in do 600 HP in 1 z nad 900 delavci in nad 700 HP; skupno 143 podjetij.

3. **Kovinska in rudarska industrija:** 40 podjetij z do 25 delavci in do 50 HP; 2 z 25—50 delavci in do 100 HP; 11 s 50—100 delavci in do 100 HP; 4 s 100 do 200 delavci in do 200 HP; 1 s 300—400 delavci in do 350 HP; 1 s 400—500 delavcev in do 450 HP; skupno 59 podjetij.

4. **Kemična industrija:** 30 z do 25 delavci in do 50 HP; 6 s 25—50 delavci in do 100 HP; 5 s 50 do 100 delavci in do 100 HP; 3 s 100—200 delavci in do 200 HP; 1 s 400 do 500 delavcev in do 450 HP; 1 s 500 do 600 delavci in do 500 HP; 2 s 600 do 700 delavci in do 550 HP in 1 z 800 do 900 delavci in do 650 HP; skupno 49 podjetij.

5. **Ušnjarska industrija:** 5 z do 25 de-

lavci in do 50 HP; 3 s 25—50 delavci in do 100 HP; 3 s 100—200 delavci in do 100 do 200 HP; 1 s 500 do 600 delavci in do 500 HP; 1 z nad 900 delavci in nad 700 HP; skupno 16 podjetij.

6. **Tekstilna industrija:** 43 podjetij z do 25 delavci in do 50 HP; 11 s 25—50 delavci in do 100 HP; 8 s 50—100 delavci in do 100 HP; 8 s 100—200 delavci in do 200 HP; 3 s 300 do 400 delavci in z do 350 HP; 1 s 400—500 delavcev in do 450 HP; 2 s 500—600 delavcev in 500 HP; 2 s 600—700 delavcev in 550 HP in 2 z nad 900 delavci in nad 700 HP; vseh tekstilnih podjetij 80.

7. **Papirna industrija:** 5 podjetij z do 25 delavci in do 50 HP; 1 s 25 do 50 delavci in do 100 HP; 3 s 100 do 200 delavci in do 200 HP; 2 s 300 do 400 delavci in 350 HP; skupno 11 papirnic.

8. **Elektrotehnična industrija:** 16 z do 25 delavci in do 50 HP; 7 s 25—50 delavci in do 100 HP; 4 s 50—100 delavci in do 100 HP; in po eno podjetje s 100 do 200 delavcev, 200 HP, oz. 300 do 400 delavcev in 350 HP, oz. 400 do 500 delavcev in do 450 HP; vseh podjetij 30.

9. **Gradbena industrija:** 51 podjetij z do 25 delavci in do 50 HP; 8 s 25—50 del. in do 100 HP; po eno podjetje s 50 do 100 del. in do 100 HP; z 200 do 300 del. in 300 HP, s 400 do 500 del. in do 450 HP; s 500 do 600 in do 500 HP in s 700 do 800 delavci in do 650 HP, skupno 64 podjetij.

10. **Razne industrije:** 24 z do 25 delavci in do 50 HP; 7 s 25—50 delavci in do 100 HP; 4 s 50—100 delavci in do 100 HP; 1 s 300—400 delavci in do 350 HP in 1 s 500 do 600 delavci in do 500 PH; skupno 37 podjetij.

Razno

Papež je sprejel v posebni avdienci nadškofa dr. Bauerja, ljubljanskega škofa dr. Rožmana in dubrovniškega škofa Carevića.

Minister za gozdove in rudnike dr. Urmanski je bil v soboto v Mariboru, kjer si je najprej ogledal Mariborski teden, nato pa se je udeležil konference o razmerah v slovenski lesni industriji in izvozu slovenskega lesa. Konference so se med drugimi udeležili tudi predsednik Jugoslovanskega gozdarskega združenja inž. Lenarčič, posl. Pahernik, višji gozdarski svetnik inž. Urbas, inž. Zirnfeld, veletržec Oset in inž. Sotošek.

Trgovinski minister je predpisal pravilnik o obveznem zavarovanju avtobusnih potnikov. Največja zavarovalnica za smrt enega potnika znaša 25.000 Din. Vsa zavarovanja morajo biti sklenjena pri domačih zavarovalnicah, ki morajo nakazati trgovinskemu ministertvu 10 odstotkov vseh prejetih premij, katere bo ministrstvo uporabilo za pospeševanje turizma.

Za pomočnika notranjega ministra je imenovan načelnik v notranjem ministertvu Kosta Katič.

Za pomočnika bana Vrbaske banovine je imenovan bankni svetnik Dušan Raškovič, za pomočnika bana Zetske banovine pa načelnik Petar Kočić.

Zagrebski sokolski zlet je dosegel v nedeljo svoj zmagoviti višek. V sprevedu je korakalo okoli 23.000 Sokolov in Sokolic, pri javni teledrabi pa je bilo nad 50.000 gledalcev, da je bil celo veliki zagrebski stadion, največji na Balkanu, premajhen. Nastopilo je v vsem okoli 15.000 telovadcev, ki so s svojimi vajami dosegli velike uspe-

he. Posebno veliko odobravanje pa so želi mornarji.

Obrtniški teden bo v Jugoslaviji od 1. do 8. decembra, kakor so sklenile vodilne obrtniške organizacije na svoji konferenci v Slavonskem Brodu.

Kongres krojačev iz vse Jugoslavije bo dne 12. avgusta v Subotici.

Število natovorjenih vagonov se je v prvih petih letošnjih mesecih povečalo za naših železnicah v primeru z istim časom lani za 4-6%.

Na eno delavsko stanovanje je prišlo v Beogradu v l. 1931 od 1:18 do 1:74 sobe, leta 1933 pa le še od 1 do 1:3 sobe.

V Beogradu je bilo koncem leta 1933 4.273 občinskih nameščenecv, ki so veljali obično 101:7 milijonov Din.

Angleški prestolonaslednik je rešil v biariškem kopalšču 10-letnega dečka, ki se je že začel potapljati. Ko je hotela množica čestitati princu, se je ta že pomešal med ljudi ter se s tem izognil vsem ovacijam.

Obešen je bil po razsodbi sodišča 24-letni prodajalec Wonich iz St. Pöltena, ker so našli pri njem večjo množino razstreliv. To je bila v Avstriji prva justifikacija zaradi nedovoljene posesti eksplozivnih snovi.

Med hitlerjanci, ki so pribežali v Jugoslavijo, je tudi znani pléberški slovenozher dr. Herbst, ki se je zlasti proslavil s svojim psovanjem Jugoslavije in Slovencev za časa plebiscitnega boja. Je tudi nekaj pravice v tem, če mora dr. Herbst sedaj prositi za zaščito »Windische Hunde« in »Serbische Schweine«.

Redni pomorski promet otvori tržaški Lloyd med črnomoškimi pristanišči Novorosijsk in Batum ter pristanišči Genova in Trst. Ladje se bodo ustavljale tudi v turških in grških pristaniščih.

Suša je napravila v Ameriki ogromno škodo. Kakor pišejo ameriški listi je pri-

šlo zaradi suše pol drug milijon ljudi na beraško palico.

Obleke iz papirja so začeli nositi v Ameriki. Obleke vzdrže baje tri mesece.

30.000.000 frankov škode so naredili gozdni požari v južni Franciji, zlasti v okolici Toulona.

Skладиšče dinamita je radi silne vročine zletelo v zrak blizu Hirošime na Japonskem. 30 oseb je bilo ubitih, nad 100 pa ranjenih.

5000 ljudi je umrlo v Indiji za kugo in to samo od konca junija dalje. Zdravniki morejo delovati le pod asistenco vojaštva, ker se Indijci zaradi verskih predsodkov branijo zdravniške pomoči. To je tudi vzrok, da se kuga tako zelo širi.

Zaradi prohibitivnih carin v Kanadi so ustanovili ameriški industrialci v Kanadi nad 200 podjetij. Na ta način uživajo tudi Amerikanci privilegije, ki veljajo na podlagi ottawskega sporazuma le za promet med Anglijo in njenimi kolonijami.

Naše sadje na tujih trgih

Dunajski trg. Na trg z dne 4. t. m. je prišlo 17 vagonov svežih jugoslovanskih češpelj. Češplje so prišle na trg v dobrem stanju. Povprečno so se prodajale češplje po 30 grošev za kilogram. Sveže češplje iz Kruševca so se plačevale po 28 grošev, iz Novega Sada pa po 22 do 23 grošev. — Na trg sta prišla nadalje dva vagona svežega grozdja, ki se je povprečno plačevalo po 75 grošev za kilogram.

Praški trg: Dne 3. avgusta je prišlo na praški trg 15 vagonov jugoslovanskih svežih češpelj, ki so se plačevale po 160 Kč za 100 kg. Blago, ki je prišlo na trg, je bilo deloma gnilo. Tendencia za cene naših svežih češpelj je še vedno slaba. Našega svežega grozdja sta bila prodana dva vagona po ceni 470 Kč za 100 kg. Prodana sta bila nadalje dva vagona melon po ceni 80 Kč za 100 kil.

Ljubljanski trg

Sobotni ljubljanski trg je bil izredno dobro založen z vsem blagom ter so zato tudi cene nazadovale. — Na sadnem trgu je bilo izredno mnogo sadja vseh vrst. Hruške so se pocenile tako, da so se prodajale že po 3 Din kg. Tudi jabolk je bilo precej in njih cena je bila skoraj ista kot cena hruškam. Grozdje so prodajali že po 6 dinarjev kg in sicer lepo grozdje. Malin pa je bilo na trgu že malo in so se zato podražile, da je bilo treba plačati za kg že 5 dinarjev. Jurčkov je bilo na trgu tudi precej, njih cena pa je ostala stara, namreč 3 Din za merico. — Tudi na zelenjadnem trgu so skoraj vse cene popustile. Stroški fižol se je prodajal že po 1:25 Din za kg. Kumare so se dobile že velike po 50 par. — Živahno je bilo tudi na perutninskem trgu, kjer so se piščanci pocenili, da so se dobili že po 16 Din par. Tudi cena jajcem je padla in se je dobilo za 10 Din že 24 jajc. Na splošno so letos na živilskem trgu cene nižje kakor pa so bile lani.

Podražilo se je meso in velja odslej kilogram najboljšega mesa 12 Din, drugovrstno meso pa je po 10 Din. Podražitev utemljujejo mesarji v glavnem s povišanjem prometnega davka od 3 na 5%, s skoraj stototnim povišanjem pridobnine ter padcem cen koz za 2 Din, loja pa za 1 Din pri kg.

Program ljubljanske radio-postaje

Sreda, 8. avgusta: 12.15: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, plošče — 19.00: Bajeslovje naših slovanskih pradedov (Fr. Terseglav) — 19.30: Literarna ura: Knjižni pregled (L. Mrzel) — 20.00: Vokalni koncert ge. Pavle Lovšetove — 20.45: Radijski orkester — 21.30: Slovenske narodne z orkestrom, pojejo gđ. Zupanova, gg. Drmota in Jug — 22.00: Čas, poročila, plošče.

Četrtek, dne 9. avgusta: 12.15: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, plošče — 19.00: Nekaj zabavnega vam bo povedal Mirko Kunčič — 19.30: Plošče po željah — 20.00: Prenos iz Beograda — 22.00: Čas, poročila, lahka glasba (R. O.).

Motvoz Grosuplje

domać slovenski izdelek • Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d. Grosuplje pri Ljubljani